

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Această carte este publicată cu sprijinul
Literature Translation Institute of Korea
(LTI Korea).

HAN KANG

NU NE
DESPĂRȚIM

Traducere din coreeană și note de
DIANA YÜKSEL

HUMANITAS
fiction

Nota traducătoarei

Pentru redarea numelor, a cuvintelor în limba coreeană și a caracterelor chinezești am recurs la sistemul de transliterație RR (Revised Romanization) 2000, sistem folosit oficial în Republica Coreea. Excepție fac numele proprii a căror transliterație a apărut înainte de anul 2000 și s-a păstrat ca atare (de pildă, Kim, și nu Gim) sau cuvintele care au intrat în uz internațional (*kimchi*, și nu *gimchi* sau *kimchee*).

Dialectul vorbit pe insula Jeju, folosit de autoare în mai multe rânduri, nu a fost redat prin echivalare. Graiul de Jeju are trăsături unice, atât la nivelul structurii gramaticale, cât și a vocabularului, care îl fac mult diferit de alte dialecte din Coreea și de limba coreeană standard. În privința vocabularului, în acest dialect se regăsesc multe cuvinte arhaice, din perioada medievală, cuvinte din limba japoneză și mongolă. Terminațiile verbale și unele sufixe și particule nominale sunt de asemenea diferite de cele din limba coreeană standard. În plus, pronunția urmează reguli fonetice diferite de cele ale limbii standard în ceea ce privește

alternanța vocalelor și a consoanelor în cuvinte. Dat fiind că acest grai se vorbește exclusiv pe insula Jeju și că numărul vorbitorilor este în continuă scădere, a fost inclus pe lista UNESCO a limbilor în pericol de dispariție. Considerând că o echivalare ar fi știrbit din integritatea culturală a dialectului din insula Jeju, am preferat o traducere neutră.

D.Y.

Partea întâi
PĂSĂRI

1

Cristale

Ningea domol.

La un capăt al câmpului pe care mă aflam, la marginea unei coline domoale, dinspre munte și până încoace, jos, era plin de trunchiuri negre de copaci, de grosimea traverselor de cale ferată. Așa cum oamenii au vârste diferite, și copacii aceia erau unii mai înalți, alții mai scunzi, dar spre deosebire de traversele de tren, erau ușor încovoiați și contorsionați ca o mulțime de femei, bărbați și copii costelivi cuibăriți cu toții în zăpadă.

Aici să fi fost cimitirul?

Acestea erau pietre de mormânt?

Treceam printre trunchiurile întunecate, cu vârful tăiat, pe care se depuneau fulgi de nea ca niște cristale de sare, și tumulii înclinați din spatele lor. M-am oprit brusc la un moment dat, căci am simțit ceva jilav sub picioare. Ce straniu... mi-am zis, și imediat apa mi-a înghițit tălpile. M-am uitat în urmă. Nu-mi credeam ochilor. La marginea câmpului nu era linia orizontului, ci marea. Și tocmai atunci era fluxul.

M-am pomenit întrebând cu voce tare:

Cum să pui cimitirul tocmai aici?

Fluxul creștea din ce în ce mai mult, cu repeziciune. Așa o fi fost zi de zi? Oare mormintele din vale sunt doar niște tumuli goi? Oasele din ele or fi fost măturate în uitare?

Nu era nici o clipă de pierdut. Dacă pentru mormintele deja înghițite de mare nu mai era nimic de făcut, osemintele din mormintele aflate mai sus trebuiau mutate. Acum, înainte ca apa să înainteze și mai mult. Dar cum? Nu era nimeni acolo. N-aveam nici măcar o cazma. Cum să mut toate acele morminte? Neajutorată, am început să alerg printre trunchiurile negre, desplicând apa care-mi ajungea deja până la genunchi.

Când am deschis ochii, încă nu se crăpase de ziuă. Nici urmă de câmpia cu ninsoare, de copacii negri sau de marea năvălitoare. Vedeam doar fereastra camerei întunecate. Am închis ochii și am rămas întinsă, acoperindu-mi pleoapele cu palmele reci, înțelegând că iar avusesem un vis despre orașul acela.

*

Am avut pentru prima dată visul acela în vara anului 2014, la vreo două luni după ce îmi apăruse cartea despre masacrul din orașul cu pricina. Pentru următorii patru ani nu m-am îndoit nici o clipă de semnificația visului. Abia vara trecută m-am gândit pentru prima oară că poate nu era un simplu vis despre orașul acela, că poate concluzia aceea pripită și instinctivă se

datora unei neînțelegeri, sau poate că luasem lucrurile într-un mod mult prea simplist.

Canicula persista de aproape trei săptămâni. Ca de obicei, mă întinsesem în sufragerie, sub aparatul de aer condiționat stricat, în speranța că voi putea adormi. Făcusem deja mai multe dușuri reci și, cu toate că mă întinsesem direct pe podea, nu reușeam să-mi răcoresc trupul scaldat de sudoare. Abia pe la cinci dimineața am simțit o ușoară scădere a temperaturii. Slabă consolare, dat fiind că într-o jumătate de oră soarele avea să răsară din nou. Simțeam că am să pot în sfârșit să adorm. De fapt, aproape ațipisem, când pe sub pleoapele închise mi s-a strecurat imaginea aceluși câmp. Omătul vânturat pe deasupra miilor de trunchiuri negre, fulgii de nea strălucitori ca niște cristale păreau aieva.

Nu știu de ce am început să tremur. Mă simțeam cuprinsă de un hohot, fără ca vreo lacrimă să mi se rostogolească pe obraz sau să se ivească la colțul ochilor. Să fi fost cuprinsă de spaimă? Neliniște, neastâmpăr ori durere? Nu. Venise un moment de trezire la cruda realitate. Era ca și cum o uriașă sabie invizibilă – o lamă grea din oțel pe care nici un muritor n-ar fi putut să o mânuiască – plutea în aer, luându-mă la țintă. Iar eu părea că eram întinsă pe jos cu fața către ea.

Atunci m-a străfulgerat pentru prima dată gândul că marea aceea întunecată, care se repezea să măture oasele din morminte, nu reprezenta victimele masacrului de atunci, nici vremurile care i-au urmat. Poate că era doar un presentiment. Poate că locul acela cu

morminte luate de ape și pietre funerare mute era o frântură din ceea ce urma să mă aștepte în viață.

Adică ceea ce începea acum.

*

În cei patru ani care au trecut din noaptea în care am avut pentru prima dată visul acela și până în zorii zilei de vară caniculară, mi-am luat rămas-bun de mai multe ori. Uneori din proprie inițiativă. Alteori forțată de împrejurări de neimaginat, pe care aș fi dat orice să le pot împiedica. Dacă există în lumea cerească ori în cea subpământeană o oglindă imensă care reflectă și reține tot ce facem, așa cum se spune în varii credințe antice, în această oglindă ultimii patru ani din viața mea se oglindesc sub forma unui melc ce se târâște pe tășul unei săbii. Un trup care vrea să trăiască. Un trup împuns și sfâșiat. Un trup ce respinge, strânge, se agață. Un trup îngenuncheat. Un trup care imploră. Un trup din care se preling de-a valma, fără încetare, sânge și puroaie și lacrimi.

Spre sfârșitul primăverii, când zvârcolirile s-au mai potolit, am reușit să închiriez acest apartament-vagon la marginea Seулului și m-am mutat. Încă nu mă obișnuisem cu gândul că nu mai aveam în grijă familia și nici nu trebuia să merg la muncă. Pentru o bună bucată de timp, muncisem ca să mă întrețin și totodată să îmi susțin familia. Cum îndatoririle acestea reprezentau o prioritate, puteam scrie doar rupând din timpul pentru somn și sperând în secret că într-o bună zi

voi avea răgaz să scriu după pofta inimii. Acum nu mai rămăsese nici urmă din pofta aceea.

Mi-am lăsat lucrurile așa cum le puseseră cei de la firma de mutări și până în iulie mi-am petrecut mai toată vremea în pat, deși n-am dormit mai deloc. N-am gătit nimic. N-am ieșit din casă. Mă hrăneam doar cu apă, puțin orez și kimchi nepicant, comandate pe internet și primite direct acasă, dar, când mă lua migrenele și durerile de stomac, vomitam și puținul acela în toaletă. Îmi scrisesem deja testamentul într-una dintre noști. În scrisoarea aceea, care începe cu *Aș avea câteva rugăminți*, notasem pe scurt în care cutie din care sertar țineam cecurile de la bancă, asigurarea de sănătate și contractul de închiriere, ce sumă aș fi vrut să fie folosită într-un anumit scop și cui revenea restul banilor, dar lăsasem liber spațiul pentru destinatarul acestor rugăminți. Nu știam pe cine aș fi putut împovăra cu asemenea îndatoriri. Adăugasem și o frază în care îmi exprimam recunoștința și îmi ceream scuze, promițând o anumită sumă drept recompensă, dar tot n-am reușit să scriu un nume în spațiul acela.

Până la urmă, ceea ce m-a făcut să mă ridic din patul de care nu mă puteam desprinde, cu toate că nu dormeam mai deloc, a fost tocmai această răspundere pe care o resimțeam față de destinatarul neștiut al scrisorii mele. Cu gândul la cunoștințele mele, dintre care cineva, încă nu știam cine anume, avea să se ocupe de tot ce rămânea în urma mea, am început să fac ordine în casă. Trebuia să scap de sticlele de apă

adunate grămadă în bucătărie, de hainele și așternuturile care sigur aveau să mă incomodeze și de caietele și agendele folosite pe post de jurnal. Înarmată cu un sac de gunoi pe care îl țineam cu ambele mâini, mi-am pus tenișii pe care nu-i mai purtasem de două luni și am deschis ușa casei. Soarele după-amiezii de vară se revărsa pe culoarul dinspre vest, scaldându-l într-o lumină cum nu mai văzusem. Coborând cu liftul, trecând pe lângă ghereta portarului și traversând curtea blocului, aveam senzația că asistam la un spectacol deosebit. Lumea oamenilor. Vremea din ziua aceea. Umiditatea din aer și forța gravitațională.

Întoarsă în apartamentul meu, în loc să umplu al doilea sac de gunoi cu lucrurile adunate grămadă în sufragerie, am intrat în baie. Am dat drumul la apa caldă și m-am așezat sub duș fără să mă dezbrac. Încă îmi amintesc cum se simțea gresia din cabina de duș, pe care mă așezasem cu picioarele strânse sub mine, vaporii tot mai sufocați, tricoul ud din bumbac, care mi se lipise de corp, și apa fierbinte care mi se scurgea din bretonul ajuns până la ochi pe bărbie, pe piept și pe burtă și mă făcea să strâng pleoapele.

Am ieșit de la duș, mi-am scos hainele ude și am luat ceva de îmbrăcat din grămada cu haine de aruncat. Am împăturit de mai multe ori două bancnote de zece mii de woni, le-am pus în buzunarul de la spate și am ieșit din casă. M-am dus pe jos până la micul restaurant specializat în supe și fierturi din spatele stației de metrou și am comandat o supă cremoasă de orez cu semințe de pin. În timp ce sorbeam agale din

Cuprins

<i>Nota traducătoarei</i>	5
-------------------------------------	---

PARTEA ÎNTÂI. PĂSĂRI

1. Cristale	9
2. Ițe	26
3. Ninsoare	55
4. Păsări	82
5. Fărâme de lumină	111
6. Copaci.	127

PARTEA A DOUA. NOAPTE

1. Nu ne despărțim	155
2. Umbre	176
3. Vânt	186
4. Împietrire	207
5. Coborâre	226
6. În adâncuri	252

PARTEA A TREIA. FLACĂRĂ

<i>Surse</i>	291
<i>Cuvântul autoarei</i>	293